

Uitgangspunten kaders Kulturhusen Gemeente Dalfsen

Dalfsen, november 2021

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Het Kulturhusconcept	3
3. Uitgangspunten kaders voor de Kulturhusen	4
3.1 <i>Wat willen we bereiken?</i>	4
3.2 <i>Sturing en governance</i>	5
3.3 <i>Rollen en verantwoordelijkheden van de Kulturhusen</i>	6
3.4 <i>Monitoring en informatievoorziening</i>	7
3.5 <i>Resumé</i>	8
4. Van uitgangspunten naar kader	9
Bijlage 1 Aanbevelingen van de Rekenkamercommissie	10
Bijlage 2 Kulturhusen in de Gemeente Dalfsen	11
1. <i>Stand van zaken en ontwikkelingen</i>	11
1.1 <i>Subsidie aan de Kulturhusen</i>	12
1.2 <i>Stand van zaken per Kulturhus</i>	12

1. Inleiding

De Kulturhusen hebben in Dalfsen een lange historie. En ieder Kulturhus heeft een unieke historie. In de gemeente Dalfsen vervullen de Kulturhusen een belangrijke bijdragen aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat.

De afgelopen jaren werkten we met de verschillende Kulturhusen aan een effectieve invulling van het eigendom van gebouwen, onderhoud, beheer, exploitatie en programmering. Met ieder Kulturhus is dit een uniek traject gezien de historische groei, de lokale invulling en inbedding in de samenleving.

Zo sluiten we zoveel mogelijk aan bij wat er leeft in het Kulturhus.

Tegelijkertijd constateerden wij dat het belangrijk is om een heldere sturing en samenwerking met de Kulturhusen te realiseren. Vrijwilligersbesturen moeten zich gesteund voelen om verantwoordelijkheid te kunnen nemen en subsidies moeten op de juiste manier op de juiste plek terecht komen.

De afgelopen jaren voerden we ook diverse gesprekken in de gemeenteraad over de Kulturhusen. Denk aan de Voorjaarsnota 2008 met de notitie Grote Projecten. Daarna is in 2012 nog gesproken over het onderwerp Grip op Kulturhusen en is in 2019 de raad middels een memo geïnformeerd over de voortgang hierop. Hiermee spraken we impliciet over kaders, waarbinnen we sturen op de Kulturhusen.

De laatste gesprekken in de raad waren naar aanleiding van het rekenkamerrapport 'Kulturhusen in Dalfsen'. Hieruit zijn een aantal aanbevelingen gekomen, waaronder aan de raad om de kaders voor de Kulturhusen te bespreken en deze te actualiseren naar de huidige situatie. En aan het college van B&W het organiseren van een informatiemoment met de raad, waarbij de ontwikkelingen van de Kulturhusen in gezamenlijkheid worden bekeken.¹

De ontwikkelingen in de afgelopen jaren en de beide aanbevelingen van de Rekenkamercommissie (Rkc) zijn voor het college aanleiding om de belangrijkste uitgangspunten als opmaat naar een actueel kader te schetsen. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op eerdere gesprekken, uitspraken en inzichten, zoals de eerder genoemde documenten. Met deze notitie maken we de uitgangspunten voor een actueel kader expliciet en willen we deze toetsen aan de actualiteit en huidige inzichten. Daarnaast informeren we hiermee de raad over de stand van zaken bij de Kulturhusen en de ontwikkelingen die gaande zijn.²

De uitkomsten na bespreking in de raadscommissie nemen we mee in een vervolgproces dat moet leiden tot een actueel kader voor de Kulturhusen. Deze willen we in 2022 ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad.

2. Het Kulturhusconcept

Voordat we de uitgangspunten van kaders voor Kulturhusen uitwerken, beschrijven we wat het Kulturhusconcept inhoud en wat we in deze notitie bedoelen met het Kulturhus.

Het Kulturhusconcept is vanaf 2000 in uiteenlopende vormen en omvang ingevoerd in Nederland. Dit zie je ook in Dalfsen, waarbij ieder Kulturhus een eigen vorm en omvang heeft. Een Kulturhusconcept is een voorziening van één of meerdere gebouwen/daken in een kern, waarin verschillende participanten samenwerken. Dit zijn vaak zowel niet-commerciële als commerciële participanten. Denk dan aan de Bibliotheek, SAAM, kinderopvang en GGD. En ook sportverenigingen, culturele

¹ Voor de volledigheid zijn alle aanbevelingen van de Rkc weergegeven in bijlage 1

² In bijlage 2 zijn in het kort de ontwikkelingen van de afzonderlijke Kulturhusen beschreven.

instellingen en scholen kunnen participeren in het concept. Het Kulturhusconcept voorziet daarnaast in vergaderfaciliteiten en ontmoetingsplekken.

Bedoeling is dat door inventieve verbindingen tussen participanten meerwaarde ontstaat. En daarmee een belangrijke bijdrage levert aan de vitaliteit en reuring in kernen.

Afbakening Kulturhus in deze notitie

In deze notitie richten wij ons grotendeels tot de faciliteit Kulturhus, waarvoor het stichtingsbestuur van het Kulturhus verantwoordelijkheid draagt en subsidie van de gemeente voor ontvangt.

Hieronder vatten we twee verantwoordelijkheden;

1. de zorg voor het gebouw met bijbehorende faciliteiten, zodat participanten daar gebruik van kunnen maken, en
2. de verantwoordelijkheid om de samenwerking tussen de participanten aan te jagen en te stimuleren, zodat meerwaarde ontstaat ten opzichte van sec faciliteren.

Daar waar wij ingaan op het geheel van het gebouw met activiteiten door gebruikers, partners, participanten en het Kulturhus duiden wij dit aan met het begrip Kulturhusconcept.

Gebruikers, partners en participanten

- Onder gebruikers verstaan we de eindgebruikers: de mensen die diensten afnemen van participanten in het Kulturhus.
- Partners zijn partijen, die met het Kulturhus samenwerken. Dit kan zijn door als participant deel te nemen, maar kan ook als samenwerkingspartij, zonder dat in het Kulturhusconcept wordt geparticipeerd. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een themamarkt in het Kulturhus, waar ook winkeliers uit de omgeving een bijdrage aan leveren. Of scholen die niet alleen de sporthal huren, maar ook bijdragen aan de uitvoering van een activiteit in het Kulturhus.
- Onder participanten bedoelen we in deze notitie alle 'inwonenden' van het Kulturhus, meestal ook huurders van het gebouw, maar in ieder geval vaste gebruikers van de faciliteiten die het Kulturhus biedt. Hieronder verstaan we zowel niet-commerciële als commerciële organisaties/stichtingen/verenigingen, die gebruik maken van het gebouw Kulturhus.

3. Uitgangspunten kaders voor de Kulturhusen

In deze notitie werken we voor de volgende onderwerpen uitgangspunten uit:

- Doelstellingen
- Sturing en governance
- Rollen en verantwoordelijkheden
- Monitoring en informatievoorziening

Deze vormen een opmaat naar het bepalen van een kader voor de Kulturhusen.

Het bepalen van kaders is geen statisch en afgerond geheel. De context waarin Kulturhusen hun werk verrichten verandert continu. Dit vraagt om kaders steeds weer te actualiseren, zodat we samen blijven werken aan de doelstellingen waarvoor we Kulturhusen in Dalfsen hebben. Met de uitgangspunten in deze notitie leggen we vast hoe we op dit moment tegen Kulturhusen aankijken. Dit zijn deels uitgangspunten die we eerder in kaders opnamen of bespraken met de gemeenteraad, dan wel Kulturhusen. In deze notitie brengen we deze gestructureerd bij elkaar, waarmee dit een opmaat vormt naar een kader voor Kulturhusen in de komende jaren.

3.1 Wat willen we bereiken?

Iedereen heeft ongeveer wel een beeld van het doel van een Kulturhusconcept.

Dit wordt soms omschreven met termen als “het kloppend hart van de woonkern”, “reuring bieden aan de gemeenschap”, “plaats van ontmoeting” en dergelijke. Een Kulturhusconcept is meer dan een gebouw dat wordt beheerd en faciliteiten (“onderdak”) biedt voor participanten en gebruikers. De gezamenlijkheid is meer dan de som der delen.

Met het Kulturhusconcept willen wij de volgende doelstellingen bereiken:

- 1. Ons Kulturhusconcept versterkt de vitaliteit en leefbaarheid van onze inwoners en gemeenschappen in onze kernen, door bij te dragen aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat in onze gemeente.*
- 2. We willen in de vijf grotere kernen van onze gemeente een goed functionerend Kulturhusconcept.*

De doelen voor een Kulturhusconcept zijn nauw verbonden met (beleidsmatige) doelen van de gemeente ten aanzien van diverse participanten in de Kulturhusen. Bijvoorbeeld op het terrein van Sport en Beweging, Welzijn, Maatschappelijk Werk of bibliotheekbeleid. Deze doelen zijn niet statisch. Ze kunnen variëren in de tijd en zijn afhankelijk van technische, economische en/of maatschappelijke ontwikkelingen, waardoor behoeften veranderen. Bijvoorbeeld ten aanzien van nieuwe inzichten bij het bibliotheekbeleid (meer digitalisering), andere sportbehoeften, of de inrichting van de Infopunten. Een andere relevante ontwikkeling in relatie tot de doelen van het Kulturhusconcept zijn de decentralisaties in het sociaal domein. Hier speelt de vraag of en hoe het Kulturhusconcept een bijdrage kan leveren aan preventie en een rol vervullen in het domein van de maatwerkvoorzieningen (gerelateerd aan de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet).

3.2 Sturing en governance

De sturing op de Kulturhusen richten we op het behalen van de in de vorige paragraaf benoemde doelstellingen. We sturen op een zo groot mogelijke impact op de leefbaarheid, waarbij het Kulturhusconcept reuring brengt in de kernen, de Kulturhusen participanten verbindt en initiatieven aanjaagt en stimuleert.

Om dit te bereiken zoeken we een balans tussen enerzijds sturen op ruimte, creativiteit en ondernemerschap en anderzijds gebondenheid aan de gemeentelijke en maatschappelijke kaders. Hierop richten we onze governance in.

Het besturen, beheren, exploiteren en ontwikkelen van een Kulturhus vraagt veel van de vrijwilligersbesturen. Alhoewel zij daarbij worden ondersteund door hun medewerkers, vergt het toch de nodige tijd en deskundigheid. De besturen hebben ruimte nodig om hun taak te kunnen vervullen. Er wordt verwacht dat ze creatief en ondernemend zijn om exploitatie zo gunstig mogelijk te maken. Voor de inkomsten betekent dit een optimale bezettingsgraad (huurinkomsten) en kijken naar mogelijkheden voor overige inkomsten. Voor de uitgaven betekent dit een efficiënte bedrijfsvoering. Maar daarbij moet altijd rekening worden gehouden dat de Kulturhusen een maatschappelijke functie vervullen, waardoor niet alles vanuit een “commerciële” optiek kan worden beoordeeld. Bovendien opereren de Kulturhusen binnen de gemeentelijke en andere maatschappelijke kaders.

Het is de uitdaging om te blijven zoeken naar een bestuurlijke en juridische structuur, die de genoemde balans in acht neemt tussen enerzijds ruimte, creativiteit en ondernemerschap en

anderzijds gebondenheid aan de gemeentelijke en maatschappelijke kaders ("grip") . In 2019 is met de raad gesproken over uitgangspunten. Deze zijn als volgt geformuleerd³:

- *Vooraf en gedurende het jaar gaan de besturen van Kulturhusen en het college van B&W met elkaar in gesprek over beleid(keuzen)/uitvoering van maatschappelijke opdracht;*
- *Jaarlijks een verantwoordingsmoment om de gemeenteraad te laten zien wat maatschappelijke partners doen;*
- *Het college van B&W kan bij wangedrag het voltallige bestuur en of de raad van toezicht schorsen;*
- *Het college van B&W wordt geconsulteerd bij toekomstige bestuursleden/raad van toezicht;*
- *Wijziging statuten is mogelijk na instemming van het college van B&W.*

In bestuurlijke en financiële zin zijn de instrumenten het bestuurlijk overleg en het verstrekken van de subsidie met subsidievoorwaarden. Daarnaast maken de jaarlijkse begroting en het (financiële) jaarverslag van de Kulturhusen onderdeel uit van de bestuurlijke structuur. Met betrekking tot de subsidieverstrekking willen we toewerken naar meerjarige subsidies, zoals vanaf 2021 bij De Trefkoele+ het geval is. Hierbij wordt voor een periode van vier jaar een subsidie toegekend. Dit geeft stabiliteit in de exploitatie.

Ook de eigendomssituatie is van belang bij de sturing en governance. De eigendomssituatie verschilt per kern. Bij De Trefkoele+ en De Wiekelaar zijn de gebouwen in eigendom van de stichtingen, waarbij de ondergrond van de Trefkoele+ eigendom van de gemeente is. Bij De Spil is sprake van een CV-constructie en loopt een evaluatietraject waar de bestuurlijk-juridische structuur onderdeel van uitmaakt. Bij De Mozaïek is de gemeente de eigenaar van het gebouw en werken we aan een overdracht van het eigendom aan de stichting. In Hoonhorst bestaat het Kulturhus uit meerdere gebouwen, die gezamenlijk een Kulturhusconcept vormen.

Waar mogelijk willen we toewerken naar een situatie als bij de Trefkoele+ en De Wiekelaar. Tegelijkertijd blijft ruimte voor de concrete invulling, met name voor de programmering, essentieel. Ruimte voor lokale kleur komt het functioneren in- en aansluiten op de lokale gemeenschap ten goede. Daarom stellen we de volgende uitgangspunten voor:

- *Het eigendom, beheer en exploitatie van een Kulturhus zijn in handen van een stichting, die wortels heeft in de lokale samenleving.*
- *De gemeente Dalfsen biedt ruimte aan invulling van het Kulturhusconcept ten dienste van de lokale context.*

3.3 Rollen en verantwoordelijkheden van de Kulturhusen

Uit de gestelde doelstellingen en uitgangspunten voor sturing en governance volgen verschillende rollen van de Kulturhusen. We stimuleren het eigenaarschap en de initiatiefracht van de besturen, gericht op de maatschappelijke doelstellingen van de gemeenteraad.

Daarbij is een spectrum te onderscheiden van aan de ene kant een rol die niet meer behelst dan het beheer en exploitatie van het gebouw. En aan de andere kant een rol die veel verder gaat met rollen als initiator, aanjager en verbinder van activiteiten, zowel in als buiten het gebouw van een Kulturhus.

³ Er zijn nog andere juridische instrumenten binnen het kader van de sturing op de Kulturhusen. Bijvoorbeeld de bepalingen in het bestemmingsplan over de functie en het gebruik van het gebouw, het recht van opstal dat aan de gebouwen is verbonden of de onmogelijkheid tot verkoop van het gebouw (gemeente heeft recht van eerste koop).

En zoals onder sturing en governance opgenomen, blijft het belangrijk dat lokale besturen zich gesteund weten door de gemeente Dalfsen. En ook de gemeente als de hoeder van het algemeen belang verantwoordelijkheid neemt voor een passende sturing op- en steun aan de Kulturhusen. Hier volgen ook de verantwoordelijkheden uit.

Hiervoor stellen we de volgende uitgangspunten voor:

- *Het in standhouden van de Kulturhusen blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lokale stichtingen en de gemeente Dalfsen.*
- *Een Kulturhus heeft de rol van eigenaar en beheerder.*
Vanuit deze rol is het Kulturhus verantwoordelijk voor het eigendom, onderhoud, beheer en exploitatie van een Kulturhus gebouw. Het Kulturhus faciliteert hiermee de activiteiten van gebruikers en participanten.
- *Een Kulturhus heeft de rol van initiator, aanjager en verbinder.*
Vanuit deze rol is het Kulturhus samen met participanten verantwoordelijk voor de totstandkoming van een activiteitenprogramma, dat een verrijking laat zien ten opzichte van de eigen activiteiten van de participanten. Het activiteitenprogramma draagt bij aan de maatschappelijke (beleid)doelstellingen van de gemeente Dalfsen.

De rol van een Kulturhus is in ieder geval meer dan het goed beheren en exploiteren van het gebouw. Het is ook de verantwoordelijkheid om de partijen binnen het gebouw meer te laten zijn dan de som der delen. Dit betekent dat er een verantwoordelijkheid ligt om gebruikers en participanten te verbinden en samenwerking te zoeken tussen de betrokken partijen en het organiseren van activiteiten. In eerste aanleg betreft dit de partijen die zijn gehuisvest in het Kulturhus, maar er kan ook naar buiten worden gekeken om andere partijen die (nog) geen onderdak hebben in het Kulturhus te betrekken.

Vanaf het begin van de Kulturhusen is deze rol concreet gemaakt door middel van het programmamanagement. Elk Kulturhus heeft een programmamanager, die activiteiten initieert en afstemt met relevante partners. De uitvoering van de activiteiten ligt dan bij één of meerdere partners.

3.4 Monitoring en informatievoorziening⁴

Eén van de kernvragen bij het vaststellen van de kaders voor de Kulturhusen is de beoordeling van het functioneren en de effectiviteit. Met andere woorden: wanneer doet een Kulturhus het goed? Om deze vraag te kunnen beantwoorden is de ontwikkelmeter ontworpen. Dit is een set van criteria die is ontworpen in samenspraak met Kulturhus De Trefkoele+.

Schematisch ziet de ontwikkelmeter er als volgt uit:

Uitvoering	Parameters
Zichtbaarheid/bekendheid/levendigheid	Aantal bezoekers Bezettingsgraad zalen Communicatieplan Aanwezigheid/bezoekers sociale media
Klanttevredenheid	Waardering huurders/participanten Waardering gebruikers/sporters
Programma	Inhoud programma Waardering programma

⁴ De aanbeveling van de Rekenkamercommissie over de informatievoorziening zijn staan in Bijlage 1

Samenwerking en overleg met partners	Frequentie overleg met partners Aantal gezamenlijke activiteiten Waardering partners
Toekomst en flexibiliteit	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen
Beleid	
Beleidsprogramma	(meerjarig) beleidsplan Jaarverslag
Staat en onderhoud gebouw	Meerjarig onderhoudsplan
Financiën en exploitatie	Begroting Financieel jaarverslag
Bestuur	Bezetting bestuursfuncties o.b.v. profielen
Governance	
Bijdrage aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen	Bijdrage aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen

Deze set van criteria vormen inbreng voor de (bestuurlijke) gesprekken tussen gemeente en Kulturhus. De criteria hebben kwalitatieve kleuring en duiding nodig, die in gesprek aan de orde komen. Want geen cijfer brengt het hele verhaal. Zo bespreken we hierbij ook naar de trends en ontwikkelingen over de jaren heen.

Met de bestuurlijke gesprekken nemen gemeente en Kulturhus gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij zij samen sturen op de gewenste maatschappelijke doelen. De ervaringen van participanten en gebruikers maken ook een belangrijk onderdeel uit van de kwalitatieve duiding. Deze kunnen op verschillende wijzen worden ingebracht. Bijvoorbeeld met evaluaties en nader onderzoek naar de waardering van gebruikers, participanten en partners.

In de huidige situatie komt hoofdzakelijk berichtgeving naar de gemeenteraad over een Kulturhus in het geval van een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis bij één van de Kulturhusen. Conform de aanbevelingen van de Rkc willen we minimaal één keer per raadsperiode een gebundelde voortgangsrapportage over de Kulturhusen aan de raad verstrekken. Daarnaast blijft het college van B&W natuurlijk altijd specifieke informatie aan de raad verstrekken op het moment dat dit actueel is. Dit brengt ons tot de volgende uitgangspunten:

- *Jaarlijkse monitoring met de ontwikkelmonitor en kwalitatieve ervaringen als inbreng in het bestuurlijk overleg tussen het bestuur Kulturhus en gemeente Dalfsen;*
- *Minimaal eens per raadsperiode een gebundelde voortgangsrapportage over de Kulturhusen aan de gemeenteraad.*

3.5 Resumé

In voorgaande paragrafen benoemden we uitgangspunten. Hieronder in één overzicht samen gevoegd. Deze vormen een opmaat naar een kader. Hoe we dit willen doen beschrijven we in het volgende hoofdstuk.

Doelstellingen

1. *Ons Kulturhusconcept versterkt de vitaliteit en leefbaarheid van onze inwoners en gemeenschappen in onze kernen, door bij te dragen aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat in onze gemeente.*
2. *We willen in de vijf grotere kernen van onze gemeente een goed functionerend Kulturhusconcept.*

Sturing en governance

- *Vooraf en gedurende het jaar gaan de besturen van Kulturhusen en het college van B&W met elkaar in gesprek over beleid(skeuzen)/uitvoering van maatschappelijke opdracht;*
- *Jaarlijks een verantwoordingsmoment om de gemeenteraad te laten zien wat maatschappelijke partners doen;*
- *Het college van B&W kan bij wangedrag het voltallige bestuur en of de raad van toezicht schorsen;*
- *Het college van B&W wordt geconsulteerd bij toekomstige bestuursleden/raad van toezicht;*
- *Wijziging statuten is mogelijk na instemming van het college van B&W.*
- *Het eigendom, beheer en exploitatie van een Kulturhus zijn in handen van een stichting, die wortels heeft in de lokale samenleving.*
- *De gemeente Dalfsen biedt ruimte aan invulling van het Kulturhusconcept ten dienste van de lokale context.*

Rollen en verantwoordelijkheden

- *Het in standhouden van de Kulturhusen blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lokale stichtingen en de gemeente Dalfsen.*
- *Een Kulturhus heeft de rol van eigenaar en beheerder.
Vanuit deze rol is het Kulturhus verantwoordelijk voor het eigendom, onderhoud, beheer en exploitatie van een Kulturhus gebouw. Het Kulturhus faciliteert hiermee de activiteiten van gebruikers en participanten.*
- *Een Kulturhus heeft de rol van initiator, aanjager en verbinder.
Vanuit deze rol is het Kulturhus verantwoordelijk voor de totstandkoming van een activiteitenprogramma, dat een verrijking laat zien ten opzichte van de eigen activiteiten van de participanten. Het activiteitenprogramma draagt bij aan de maatschappelijke (beleid)doelstellingen van de gemeente Dalfsen.*

Monitoring en informatievoorziening

- *Jaarlijkse monitoring met de ontwikkelmonitor en kwalitatieve ervaringen als inbreng in het bestuurlijk overleg tussen het bestuur Kulturhus en gemeente Dalfsen;*
- *Minimaal eens per raadsperiode een gebundelde voortgangsrapportage over de Kulturhusen aan de gemeenteraad.*

4. Van uitgangspunten naar kader

In het vorige hoofdstuk zijn enkele uitgangspunten beschreven met betrekking tot de Kulturhusen. Hierbij hebben we uitdrukkelijk aandacht voor de onderlinge verschillen. En tegelijkertijd de wens om doelmatig te sturen op de gemeentelijke doelstellingen.

Met de processen van de afgelopen jaren onder de noemer 'Grip op Kulturhusen' hebben we mooie stappen gezet. Die we samenbrengen in de beschreven uitgangspunten.

Om van deze uitgangspunten tot een vastgesteld kader te komen gaan we eerst in gesprek met de gemeenteraad. Hierbij vragen wij de gemeenteraad om zich uit te spreken over de uitgangspunten, zoals die nu geformuleerd zijn. En opdracht te geven tot het vervolgproces. In dit proces willen we in gesprek met de Kulturhusen om te toetsen of deze kaders uitvoerbaar en behulpzaam zijn om onze doelstellingen te bereiken. Vervolgens werken we dit uit tot een kader dat wij ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad.

Bijlage 1 Aanbevelingen van de Rekenkamercommissie

Aanbevelingen voor de gemeenteraad:

1.
Bespreek nogmaals de kaders die voor de Kulturhusen in alle kernen zouden moeten gelden. We bevelen daarbij aan om deze te actualiseren op basis van de huidige situatie waarin de Kulturhusen al in gebruik zijn.
2.
Werk de kaders concreter uit om deze ook te kunnen gebruiken bij sturing op de Kulturhusen.
3.
Bekijk op welke manier de kaders gebruikt kunnen worden om ook beleid te vormen ten aanzien van Kulturhusen.
4.
Stel vast welke informatie gewenst is om een actueel en structureel beeld te kunnen vormen van de ontwikkelingen bij de Kulturhusen.

Aanbevelingen voor het college:

1.
Organiseer een periodiek informatiemoment waarbij de ontwikkelingen bij alle Kulturhusen in gezamenlijkheid worden bekeken.
2.
Rol de ontwikkelmeter uit bij alle Kulturhusen.
3.
Stel de ontwikkelmeters die door het college en de Kulturhusen worden gebruikt bij hun periodieke overleggen ook ter beschikking aan de gemeenteraad.
4.
Gebruik de informatie uit de ontwikkelmeter als basis voor de informatievoorziening die bij het periodieke informatiemoment aan de raad beschikbaar worden gesteld

Bijlage 2 Kulturhusen in de Gemeente Dalfsen

1. Stand van zaken en ontwikkelingen

In deze rapportage vermelden we kort de belangrijkste zaken en ontwikkelingen van dit moment. Hierbij gaan we eerst in op de huidige relatie tussen gemeente Dalfsen en Kulturhusen en een overzicht van de directe subsidies aan de Kulturhusen. Vervolgens gaan we nader in op de ontwikkelingen per Kulturhus.

Vanuit het perspectief van de gemeente Dalfsen ziet de huidige juridische en financiële relatie er als volgt uit. Van wie het gebouw van het Kulturhus is staat in de eerste kolom. In de laatste kolom ziet u de huidige verantwoordelijkheden van de Kulturhusen.

Kulturhusen	Eigendom gebouw	Juridische relatie	Financiële relatie * De gemeente subsidieert ook huurders van Kulturhusen	Verantwoordelijkheid Kulturhusen
Trefkoele+	➤ Trefkoele+	➤ Subsidieverlener ➤ Huurder ➤ Opstalgever	➤ Subsidie ➤ Huurkosten	➤ Onderhoud gebouw ➤ Beheer gebouw ➤ Programmering
De Mozaïek	➤ Gemeente Dalfsen heeft appartementsrecht	➤ Subsidieverlener ➤ Verhuurder	➤ Subsidie ➤ Huuropbrengsten	➤ Beheer gebouw ➤ Programmering
De Spil	➤ Gemeente Dalfsen	➤ Subsidieverlener ➤ Stille Venoot CV	➤ Subsidie	➤ Onderhoud gebouw ➤ Beheer gebouw ➤ Programmering
De Wiekelaar	➤ Stichting De Wiekelaar	➤ Subsidieverlener	➤ Subsidie	➤ Onderhoud gebouw ➤ Beheer gebouw ➤ Programmering
Hoonhorst	➤ Gymzaal Gemeente Dalfsen ➤ Divers	➤ Subsidieverlener ➤ Opstalgever	➤ Subsidie	➤ Onderhoud gebouw ➤ Beheer gebouw ➤ Programmering

1.1 Subsidie aan de Kulturhusen

Wij verlenen aan alle Kulturhusen subsidie.⁵ De subsidies verschillen in omvang en soort per Kulturhus door historische ontwikkelingen, verschillende verantwoordelijkheden en activiteiten.

Naast de subsidie van de gemeente verkrijgen de Kulturhusen inkomsten van derden. Hieronder bijvoorbeeld ook huurinkomsten van participanten zoals de bibliotheek en SAAM Welzijn. Deze participanten ontvangen op hun beurt weer subsidie van de gemeente voor hun activiteiten en huisvesting. Bij een aantal Kulturhusen bestaan daarnaast historische constructies in de financiering vanuit participanten.

In onderstaand overzicht beperken we ons tot de directe subsidie die wij de Kulturhusen in 2021 hebben verleend voor het onderhoud, beheer en exploitatie van het gebouw en voor de programmering.

Trefkoele +	€ 229.709
De Spil	€ 215.740
De Mozaïek	€ 34.076
De Wiekelaar	€ 31.264
Kulturhus Hoonhorst	€ 0

1.2 Stand van zaken per Kulturhus

Hieronder gaan we per Kulturhus in op de actualiteiten en ontwikkelingen. Ieder Kulturhus heeft een unieke situatie, dat zich vertaalt naar een uniek samenwerkingsproces met de gemeente. Dit laat ook zien dat een kader, van waaruit we een gezamenlijke taal creëren en eenduidige sturing, wenselijk is.

De Wiekelaar – Oudleusen

Toekomstige exploitatie

De exploitatie van de Wiekelaar staat onder druk. In 2018 en 2019 werden rode cijfers geschreven. Eén van de oorzaken zijn de teruglopende inkomsten uit de grote zaal. In het verleden werd deze zaal veelvuldig gebruikt voor de bekende “feesten en partijen”. De laatste jaren liepen deze activiteiten gaandeweg terug.

Met de Wiekelaar is afgesproken een exploitatiescan te maken. Daarbij zal breed worden gekeken naar verbindingen met aanpalende gebouwen en voorzieningen zoals de basisschool. Voorzieningen als de buitenschoolse opvang, de kinderopvang en de bibliotheek worden hierbij betrokken. Wij gaan ervan uit deze scan in 2022 af te ronden. Interessant kenmerk van de Wiekelaar is verder de nabijheid van de kerk en de basisschool, hetgeen perspectieven kan bieden voor samenwerking.

We zijn en blijven daarnaast in gesprek met de Wiekelaar over programmering en bestuur.

De Mozaïek - Lemelerveld

Privatisering vastgoed

De gemeente heeft het appartementsrecht van het gebouw van Kulturhus De Mozaïek.

De stichting Kulturhus De Mozaïek huurt het gebouw en heeft een onderhuurrelatie met de gebruikers. Het is de wens van het bestuur van de stichting het gebouw in eigendom te verkrijgen. Daarmee wordt de eigendomsstructuur in lijn gebracht met de overige Kulturhusen in onze gemeente. In juridisch en financieel opzicht is de privatisering een complexe operatie. Wij hebben het voornemen middels een raadsvoorstel dit ter besluitvorming in de gemeenteraad te brengen.

⁵ In Hoonhorst wordt alleen voor het onderdeel sport subsidie verstrekt aan stichting de Potstal.

De Spil - Nieuwleusen

Gebouw en juridische constructie De Spil

Kulturhus De Spil is het jongste Kulturhus in onze gemeente. Het gebouw is in november 2018 geopend. Het is een multifunctioneel gebouw met sport, onderwijs, bibliotheek en maatschappelijke functies en kantoorruimtes onder één dak. De eigendomsconstructie is vastgelegd in een communautaire vennootschap, waarbij we als gemeente optreden als stille vennoot. Na de oplevering zijn enkele knelpunten geconstateerd, waarover overleg is gevoerd tussen de gemeente, het bestuur van De Spil en de aannemer/installateur. Deze gesprekken verlopen constructief, waarmee de knelpunten opgelost worden. Dit heeft helder gemaakt dat gesprekken over eigendom, sturing, rollen en verantwoordelijkheden noodzakelijk zijn voor een constructieve samenwerking.

De kaders in deze notitie voorzien in die behoefte.

Evaluatie en exploitatie

Bij de opening van De Spil is afgesproken om na drie jaar een evaluatie uit te voeren naar het functioneren van De Spil. Bij de evaluatie worden twee hoofdlijnen onderscheiden:

1. Ervaringen van (hoofd)gebruikers, bestuur en de gemeente.
Vragen hierbij zijn of de doelstellingen in de praktijk gerealiseerd zijn en op welke wijze dit vorm krijgt. Daarnaast wordt bezien of de programmering aansluit bij de beleidswensen van de gemeente.
2. Verantwoordelijkheden, rol en taak van de beide vennoten binnen de CV.

De financiële en zakelijke organisatie wordt doorgelicht. Hierbij wordt gekeken of de gekozen vorm Commanditaire Vennootschap de meest geëigende vorm van samenwerking is en zo nee, of deze vorm een belemmering vormt voor de wijze waarop partijen wensen samen te werken.

De Trefkoele+ - Dalfsen

Evaluatie en ontwikkelpunten

In 2019 heeft De Trefkoele+ een evaluatie gemaakt van het functioneren van het Kulturhus. De belangrijkste ontwikkelpunten uit deze evaluatie waren:

- Zichtbaarheid en bekendheid: aan bezoekers laten zien wie we zijn en wat we doen;
- Uitnodigend en open naar de omgeving (laagdrempelig);
- Een levendig Kulturhus: leven en reuring in de centrale ontmoetingsruimte;
- Een duidelijke routing en organisatie; het is duidelijk wie en wat je waar kunt vinden binnen het Kulturhus;
- Versterken van een algemene, duidelijk zichtbare, laagdrempelige en toegankelijke informatiefunctie voor welzijn, (ondersteunende/preventieve) zorg en educatie in kader van sociaal domein;
- Het Kulturhus blijft zich ontwikkelen, is flexibel en reageert op de veranderende vraag en behoefte vanuit de maatschappij;
- Het continueren en verder versterken van het aanbod op cultureel gebied.

Om de ontwikkelpunten te realiseren (met name voor de functies ontmoeting en samenwerking) is een plan gemaakt voor aanpassingen in het gebouw. Voor de benodigde investering is een subsidie gevraagd aan de gemeente. De gemeenteraad heeft hier niet mee ingestemd. Het bestuur van De Trefkoele+ zal samen met de gebruikers/participanten bezien of, en zo ja op welke manier, de plannen worden doorgezet.

Subsidieovereenkomst en ontwikkelmeter

Vanaf 2021 is bij de subsidie voor de Trefkoele+ een subsidieovereenkomst gesloten. In de overeenkomst worden nadere afspraken gemaakt over het functioneren van het Kulturhus. Verder is een meerjarige subsidie verstrekt voor een periode van vier jaar.

De Trefkoele+ is het eerste Kulturhus waarbij de ontwikkelmeter wordt gehanteerd om het functioneren van een Kulturhus inzichtelijk te maken aan de hand van overeengekomen criteria.

Kulturhus Hoonhorst

In Hoonhorst is geen Kulturhusgebouw, maar een kulturhusconcept. Onder de overkoepelende stichting kulturhus Hoonhorst “hangen” vier gebouwen met hun activiteiten: De Postal (met name sportaccommodatie), café-restaurant-zalencentrum Kappers met daarin het Anjerpunt met de noaberbieb, basisschool St. Cyriacus, Parochiehuis en Pastorie/Dorpshuiskamer.